

**Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace
Chválenice 31, 332 05 Chválenice**

Školní preventivní program

2026/2027

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

Obsah

Obsah.....	2
Úvod.....	3
1. Úvodní informace	3
Charakteristika regionu	3
Charakteristika školy.....	3
Charakteristika pedagogického sboru	4
2. Minimální preventivní program	4
Nespecifická primární prevence.....	5
Specifická primární prevence.....	5
Cílová skupina preventivního programu	5
Cíle prevence na škole	6
Dlouhodobé cíle	6
Střednědobé cíle	7
Krátkodobé cíle	7
Témata primární prevence a ukazatele úspěšnosti	7
1) Prevence šikany, projevů rasismu, xenofobie a vandalismu.....	7
2) Prevence záškoláctví.....	8
3) Prevence závislostí, užívání návykových látek, alkohol, tabákové výrobky, nelegální drogy	9
4) Netolismus, digitální závislosti.....	10
5) Prevence kriminality a delikvence (dle pokynu MŠMT), právní odpovědnost.....	11
6) Zdravý životní styl, prevence vzniku poruch příjmu potravy, ekologie.....	11
7) Prevence sexuálního obtěžování.....	13
3. Řízení a realizace preventivních aktivit	13
Ředitelka školy	13
Školní metodik prevence.....	15
Třídní učitel	15
Ostatní pedagogové.....	16
Metody a formy práce.....	16
Realizace ŠPP v jednotlivých oblastech	17
Vzdělávání týmu prevence.....	18
Primární prevence v rámci výuky předmětů	18
Spolupráce s rodiči a vzájemná informovanost.....	19

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

Důležité kontakty	19
Příloha 1.	21
Krizový plán prevence šikany	21
Příloha 2.	23
Prevence předčasného odchodu žáků ze vzdělávání	23

Úvod

Školní preventivní program (dále jen ŠPP) je dokument školy, který je orientovaný na sociální a osobnostní rozvoj žáků, výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu a k rozvoji jejich sociálně komunikačních dovedností. ŠPP je prováděn během celého školního roku. Cílem ŠPP je předcházet rizikovému chování, jako je šikana, užívání návykových látek či záškoláctví, a to podporou vlastní aktivity žáků a zapojením celého pedagogického sboru i zákonných zástupců.

1. Úvodní informace

Název školy: Základní škola a mateřská škola Chválenice

Adresa: Chválenice 31, 332 05

IČO: 75006022

Zřizovatel: Obec Chválenice

Ředitelka: Mgr. Martina Pousková

Charakteristika regionu

Obec Chválenice leží nedaleko Plzně, v klidném venkovském prostředí obklopeném přírodou. Díky své poloze umožňuje propojení venkovského zázemí s dobrým přístupem ke kulturním a vzdělávacím možnostem Plzně. Podle dat ČSÚ v obci žije aktuálně 782 obyvatel.

Charakteristika školy

Budova školy je pravidelně udržována a moderně vybavena. Škola je malotřídního typu, zahrnuje mateřskou školu a první stupeň základní školy. I. třída – 1. a 2. ročník, II. třída – 3., 4. a 5. ročník. Součástí školy je jedna třída mateřské školy. Menší kolektiv dětí a žáků

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

umožňuje rodinnou atmosféru, blízký kontakt s učiteli a individuálnější přístup. Žáci jsou vedeni k samostatnému myšlení a tvořivosti. Škola je přirozeným centrem života obce, pořádá kulturní, sportovní a společenské akce, do nichž se zapojují, děti, rodiče i veřejnost. Základní školu a mateřskou školu navštěvují žáci ze spádových obcí Chválenice, Želčany a Chouzovy. Do mateřské školy chodí 26 dětí. Ve škole se nenachází integrovaní žáci. První stupeň základní školy navštěvuje jeden žák ukrajinské národnosti. Naše škola je státní školou, a zřizovatelem je Obec Chválenice, která se stará o materiální zabezpečení chodu školy a v rámci svých omezených finančních možností pro ni dělá maximum. Škola je prostorově kompaktní, neexistují zde prostory, kde je možno zásadově předpokládat výskyt rizikového chování.

Charakteristika pedagogického sboru

V mateřské škole vyučují dvě učitelky s aprobací předškolní pedagogiky. Na prvním stupni vyučují čtyři učitelky z toho jedna učitelka s aprobací učitelství 1. stupně. Jedna učitelka s aprobací učitelství druhého stupně obor přírodověda, chemie. Zbýlé dvě paní učitelky si dodělávají magisterské studium. Ve školní družině výuku zajišťuje paní učitelka s titulem Bc. s vystudovanou aprobací výchova ke zdraví a tělesná výchova, která též pokračuje v magisterském studiu.

2. Minimální preventivní program

Primární prevence rizikového chování u dětí v působnosti naší školy je zaměřena na:

a) předcházení rizikovým jevům v chování žáků:

- 1) šikana, rasismus, xenofobie, vandalismus
- 2) záškoláctví
- 3) závislosti, užívání návykových látek, alkohol, tabákové výrobky, nelegální drogy
- 4) netolismus = digitální závislosti
- 5) agresivní a násilné chování
- 6) poruchy příjmu potravy
- 7) sexuální obtěžování

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace

Chválenice 31, 332 05 Chválenice

b) rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- 1) ohrožování mravní výchovy mládeže
- 2) domácího násilí
- 3) týrání a zneužívání dětí
- 4) sebepoškozování

Základním principem strategie primární prevence rizikového chování ve škole je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a zachování vnitřního souladu morální zásadovosti a stability osobnosti.

Nespecifická primární prevence

Zahrnuje veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času. Programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání. Posiluje ochranné faktory a snižuje rizika. Tyto aktivity jsou velice žádoucí a prospěšné ve všech případech. Cílem je zvýšit celkovou duševní odolnost jedince vůči všem formám rizikového chování.

Specifická primární prevence

Zahrnuje aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků.

Jedná se o:

- a) Všeobecnou prevenci, která je zaměřena na běžnou populaci dětí a jejím primárním cílem je zvýšit jejich psychickou a sociální odolnost. Nenavazuje na zjišťování problému nebo rizika.
- b) Selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování.
- c) Indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování.

Cílová skupina preventivního programu

1) Hlavní cílovou skupinu tvoří všechny děti a žáci, kteří navštěvují naši školu. Cílová skupina je rozdělena podle věku a úrovně prevence. Mateřská škola, děti předškolního věku 3 – 6 let. První stupeň základní školy, žáci od 1. až do 5. třídy.

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

2) Pedagogičtí pracovníci, kteří vytváří školní prostředí. Dále školní metodik, který tvoří školní preventivní program. Kladení důrazu na zvyšování kompetencí v podobě školení a vzdělávání v oblasti prevence rizikového chování.

3) Zákonní zástupci dětí, kteří navštěvují naši školu. Klíčové působení prevence je zejména ve spolupráci s rodiči a vzájemná informovanost.

Cíle prevence na škole

Přispěním našeho působení k vytvoření zdravé, odolné a zodpovědné osobnosti. Vést žáky k zodpovědnosti za vlastní chování a způsob života. Vytvářet vyhraněný odmítavý postoj ke zmíněným negativům tj.: návykové látky, projevy agrese, intolerance, násilí. Budovat bezpečné, respektující prostředí.

Dlouhodobé cíle

- Utvářet osobnost žáka. Zejména přihlížet na jeho věk, aby byl schopný orientovat se v dané tématice, zkoumat ji, ptát se a činit správná rozhodnutí. Žáka, který si bude vážit svého zdraví, bude si umět zorganizovat svůj vlastní volný čas a bude umět zvládat sociální dovednosti.
- Systematičnost v preventivním působení a průřezový průběh, kdy se propojuje specifická i nespecifická prevence. Zajištění průběžného vzdělávání pedagogického sboru v oblasti prevence, klimatu třídy a intervenčních postupů. Funkční systém včasné intervence. Vyvinout a udržovat jasné postupy pro včasné rozpoznání a řešení rizikového chování. Spolupráce s odbornými pracovišti. Efektivní spolupráce s rodinou, prohlubovat komunikaci a spolupráci se zákonnými zástupci.
- Činnost školy zaměřit na podmínky vzdělávání, ve kterých si žáci upevňují pozitivní vlastnosti a návyky, které jim pomohou v krizových situacích přijmout nejvhodnější řešení.
- Posilovat komunikaci mezi učiteli, rodiči a žáky, posilování sebevědomí, sebeúcty a vzájemné úcty, řešení konfliktů a překonávání překážek. Zároveň posilovat otevřenou komunikaci mezi dětmi v prostředí třídních kruhů.
- Vytvářet podmínky pro kladné postoje pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců školy k problematice prevence rizikového chování.

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

Střednědobé cíle

- Vytvořit ve škole prostředí pro celkovou pohodu.
- Zajistit podporu zdravého životního stylu a to zejména u dětí z mateřských škol.
- Neřídit se heslem „všichni jsme kamarádi“, nýbrž ve vztazích podporovat respekt a osobní prostor, zejména u dětí z mateřských škol.
- Zajistit pravidelnou práci s třídním kolektivem.
- Podporovat vzájemnou komunikaci a spolupráci žáků (pravidelný ranní kruh, evaluace na konci vyučování).
- Pravidelná neformální setkávání pedagogů.
- Podporovat u rodičů zájem o dění ve škole.
- Prohlubovat možné vzdělávání pedagogických pracovníků v daných tématech, podporovat pravidelné a efektivní třídní aktivity za účelem stálého a včasného monitorování, možných problémů k řešení.

Krátkodobé cíle

Klíčové cíle aktuálního školního roku jsou:

- Hladký start žáků prvních tříd a zároveň adaptace na školní prostředí a nové spolužáky.
- Budování pozitivních a bezpečných vztahů ve třídách.
- Práce s emocemi a chováním.
- Zaměření se na individuální intervenci pohovory s „provokátorem“ a provokovaným žákem. V tomto školním roce stěžejní problém mezi žáky.

Témata primární prevence a ukazatelé úspěšnosti

Prevence sociálně patologických jevů u žáků naší školy se v tomto školním roce zaměřuje především na aktivity v oblastech prevence:

1) Prevence šikany, projevů rasismu, xenofobie a vandalismu

Základem prevence je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky a mezi žáky a učiteli. Celoškolní přístup a systematická práce s klimatem třídy. Při efektivní realizaci prevence šikanování usilujeme o vytváření bezpečného prostředí. Nejdůležitějším a nejúčinnějším základem je vždy atmosféra ve škole, která nepřeje šikaně.

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

- podporovat vzájemnou úctu a respekt
- aktivní dohled a zájem
- vytyčení jasných pravidel a důsledků
- podporovat solidaritu a toleranci
- podporovat vědomí sounáležitosti
- podporovat sebedůvěru a odolnost
- posilovat a vytvářet podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy
- uplatňovat spolupráci mezi žáky
- předcházet šikaně, jejím projevům, stádiím a formám
- vyvracet předsudky a pěstovat úctu k životu
- posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy
- realizovat pravidelné třídnické hodiny
- podporovat sociální dovednosti žáků vůči tlaku vrstevnické skupiny
- zajistit bezpečnost žáků ve škole před vyučováním, o přestávkách
- při rozpoznávání šikany postupovat dle pokynů MŠMT

Ukazatelé úspěchu

- na naší škole se nevyskytuje šikana
- žáci mají zdravé sebevědomí a pozitivní přístup k okolí
- samostatně myslí a rozhodují se, otevřeně říkají svůj názor, jsou tolerantní
- mají zájem o kolektivní činnosti
- mezi žáky panuje atmosféra důvěry a bezpečí
- mají potřebu řešit své konflikty a ve spolupráci s učitelem hledat řešení
- plně využívají schránku důvěry a drobná nedorozumění jsou řešena skupinově, kdy každý projevuje svůj názor a možný postup řešení daného problému

2) Prevence záškoláctví

Zde též hraje velkou roli pozitivní školní klima, kdy se snažíme posilovat vztah žáka ke škole a motivovat ho tak ke vzdělání.

- budovat příjemné školní prostředí

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

- umožňovat zažívat individuální úspěch
- udržet nízký počet zameškaných hodin
- posilovat vztahy mezi spolužáky
- nabízet možnosti volnočasových aktivit v podobě kroužků, družiny, vesnických akcí
- spolupracovat s jinými subjekty na dodržování povinné školní docházky (sociální odbor, policie)

Ukazatelé úspěchu

- počet zameškaných neomluvených hodin je nízký
- žáci jeví zájem o výuku a jiné školní aktivity

3) Prevence závislostí, užívání návykových látek, alkohol, tabákové výrobky, nelegální drogy

Komplexní a dlouhodobý proces, který se v naší škole zaměřuje především na předcházení vzniku z ohledu na věk žáků.

- oddálit první kontakt s návykovými látkami
- předcházet užívání alkoholu, tabáku a návykových látek
- nácvik schopnosti říci „ne“, odolat tlaku vrstevníků
- podporovat umění zdravě vyjadřovat své emoce
- podporovat žáky v jejich nápadech, potřebách a tvořivosti
- podněcovat žáky k pravidelným sportovním a zájmovým činnostem

Ukazatelé úspěchu

- žáci mají zájem o diskuse na toto téma s učiteli
- mezi žáky nekolují zážitky spjaté s návykovými látkami, ani nikdy nebyla zmínka ve schránce důvěry o návykových látkách a jejich užívání našimi žáky
- ve škole je zdravé motivující prostředí, utvářené za pomoci žáků, vycházející z jejich potřeb, nápadů
- žáci vyhledávají mimoškolní činnosti
- žáci jsou dobře informováni a vědí, na koho se v případě problému obrátit

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace

Chválenice 31, 332 05 Chválenice

4) Netolismus, digitální závislosti

Základní prevence v této oblasti by měla být zaměřena na rozvoj digitální gramotnosti, kritického myšlení a nastavení zdravých digitálních návyků a hranic. V hodinách informatiky, se žáci od třetí třídy setkávají s pojmem dobrý sluha, zlý pán. S tímto pojmem přistupují k digitálnímu světu s respektem a vědomím, že i nevinná občasná zábava se může změnit ve velký problém.

- vzdělávat žáky o rizicích
- nastavit žákům zdravé návyky, digitální hygiena
- učit žáky jak ověřovat zdroje a kriticky přistupovat k obsahu
- vyučovat internet jako nástroj pro konkrétní účely, efektivní hledání a dokončení zadaného úkolu
- seznámit žáky se základními pojmy virtuálních drog - TV, PC, Reality show, výherní automaty, sázení
- stanovit a posilovat v žácích pravidla pro užívání virtuálních drog
- předcházet zdravotním, sociálním a psychickým poškozením v důsledku přílišného užívání virtuálních drog

Ukazatelé úspěchu

- žáci znají základní pojmy, pozitiva a negativa virtuálních drog
- žáci jsou si vědomi, jakou průměrnou dobu stráví u obrazovky a dokáží vydedukovat, zda je tato průměrná doba přínosná, a mohou komfortně dobu zkracovat
- žáci si jsou vědomi pravidel pro užívání virtuálních drog a znají následky jejich porušování
- žáci nevyhledávají pouze hry s tematikou násilí, zabíjení a dalších kriminálních činů
- u žáků se neprojevuje úzkost nebo agresivita, když se střídají činnosti v hodinách a digitální svět jde stranou
- na třídních schůzkách se ve II. třídě (3., 4., 5. ročník) vede třídní učitel volnou diskuzi s rodiči o výplni volného času a doby, kterou žáci doma stráví na počítači

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

5) Prevence kriminality a delikvence (dle pokynu MŠMT), právní odpovědnost

Prevence kriminality a povědomí o právní odpovědnosti se v naší škole zaměřuje především na nespecifickou primární prevenci. Snažíme se u dětí budovat prosociální chování, respekt k pravidlům a schopnost řešit konflikty nenásilně. V tomto věku je klíčové zaměřit se na výchovu k občanství, morálce a sociálním dovednostem.

- zasvětit žáky do školního řádu a pravidel obecně
- vést žáky k respektu k autoritám a majetku
- vysvětlit a popsat základní projevy kriminality a delikvence (krádeže, násilí, vandalismus)
- vysvětlit jednotlivé dílčí mechanismy trestných činů, přestupků (co se děje před, proč, co se děje potom, jak se cítí oběť)
- nastítnit, aby žáci znali svá práva ve společnosti - dětská práva, Chartu práv dítěte, Ústavu ČR
- upevňovat základní pravidla a hodnoty společenského chování

Ukazatele úspěchu

- žáci znají školní řád a jsou srozuměni s důsledky případného porušení
- žáci si jsou vědomi následků spáchání přestupku a trestného činu
- žáci mají důvěru v pedagogický sbor
- žáci respektují, znají základní lidská práva a hodnoty společenského chování
- žáci projevují ochotu pomáhat druhým, řeší konflikty domluvou
- žáci vědí, na koho se obrátit v případě potíží, a to nejen na půdě školy
- nebojí se nahlásit nevhodné chování, umí být aktivními svědky

6) Zdravý životní styl, prevence vzniku poruch příjmu potravy, ekologie

Zde hraje velkou roli komplexní a propojený přístup zaměřený na výchovu ke zdraví, duševní pohodu a odpovědnost k životnímu prostředí.

- podporovat zdravý životní styl žáků - životospráva, duševní hygiena, režim dne, prevence proti stresu
- upevňovat kladný vztah ke svému tělu, klást důraz na funkčnost vlastního těla

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

- seznámit žáky s různými styly života - vrcholový sport, modelky, vegetariánství
- vštěpovat důležitost psychohygieny a spánku, též relaxace a zvládání stresu
- upevňovat zdravý vztah k jídlu, učit, že jídlo je zdroj energie a potěšení
- zaměřit se na základy intuitivního jedení a vnímání signálů hladu a sytosti
- předcházet negativním vlivům medií a reklamy
- předcházet vzniku poruch příjmu potravy - anorexie, bulimie, diety, obezita
- nepatřičně nekomentovat jídelníček ostatních, zejména ve školní jídelně a též nekomentovat vzhled, váhu mezi spolužáky
- upevňovat a rozvíjet kladný vztah k životnímu prostředí
- naučit žáky poskytnout první pomoc a orientovat se v integrovaném záchranném systému
- vést k odpovědnosti k okolí a k planetě
- vštěpovat zodpovědné chování v oblasti recyklace a odpady, voda a energie místní prostředí, klimatická výchova

Ukazatelé úspěchu

- žáci mají zájem o zdravý životní styl
- žáci dbají o svůj zevnějšek a tělo (aktivně sportují, vyhledávají pohyb...)
- žáci ve škole nepijí colové nápoje, sami jsou schopni identifikovat zdravé a nezdravé nápoje, pokrmy
- žáci znají negativa a pozitiva různých stylů života
- žáci přemýšlí o vlivu medií a reklamy na jejich život a mají potřebu o tom diskutovat
- žáci mají kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí
- efektivně třídí odpad na půdě školy
- neplýtvají vodou a energií
- rádi se zapojují do různých soutěží ve vyučování či školní družině týkajících se přírody, ekologie či tvorby zdravých svačín

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

7) Prevence sexuálního obtěžování

Zde se zaměřujeme hlavně na výchovu k bezpečí, respektu a osvojení schopnosti říkat ne.

Není vhodné žáky zatěžovat detailním popisem, nýbrž posilovat hranice a komunikační dovednosti žáků.

- posilovat a upevňovat obecně uznávané hodnoty - rodina, mateřství, láska
- vychovávat ke zdravým vztahům a osobní bezpečnosti
- předcházet rizikům sexuálního zneužívání, týrání a zanedbávání - pedofilie, sexuální zneužívání, pornografie, znásilnění. Zde pracovat s pojmem kyberšikana v hodinách informatiky = rozpoznávání nezdravých vztahů
- předkládat témata sexuální výchovy jako přirozenou věc v hodinách prvouky, přírodovědy
- podporovat zdravé sebevědomí žáků a citlivě přistupovat k jejich problémům
- poukázat na mnohosti svěřen se s daným problémem dospělé osobě, které důvěřuj

Ukazatelé úspěchu

- žáci dokáží říci NE a umějí ho i přijmout - asertivní jednání
- dokáží pojmenovat intimní partii těla správnými názvy a rozumí, proč jsou soukromé
- respektují osobní hranice, dokáží vyjádřit nelibost a odůvodnit to, když se cítí nepříjemně
- žáci mají kladný postoj k obecně uznávaným hodnotám – rodina, mateřství
- žáci diskutují na toto téma s učiteli

3. Řízení a realizace preventivních aktivit

Ředitelka školy

- vytváří podmínky pro předcházení vzniku rizikového chování
- zodpovídá za zavedení prevence jako součásti celkové kultury školy, nikoli jen jako jednorázové akce
- zajišťuje, že školní preventivní program je realistický, komplexní a zahrnuje rizika na 1. stupni
- formálně schvaluje školní preventivní program a zajišťuje mu potřebné zdroje (čas, finance, kvalifikované lidi)

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

- jmenuje školního metodika prevence (ŠMP) a zajišťuje mu časové úlevy a nezbytné vzdělávání (včetně témat jako sexuální výchova/výchova ke zdravým vztahům)
- zajišťuje vzdělávání pedagogického sboru v dané problematice (např. jak reagovat na sdělení o obtěžování, jak používat správnou terminologii)
- stanovuje jasná pravidla chování (školní řád) a postupy pro hlášení a řešení případů rizikového chování
- aktivně komunikuje postoj školy k nepřijatelnosti jakékoli formy násilí, obtěžování a šikany
- shromažďuje odborné zprávy a informace o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů
- zajišťuje, aby témata prevence byla zakotvena v Školním vzdělávacím programu (ŠVP) a pravidelně se jim věnovala pozornost v předmětech jako prvouka, přírodověda či třídnické hodiny
- schvaluje konkrétní metody a formy realizace – projektové dny, besedy s externími odborníky (např. Policie ČR, neziskové organizace)
- u dětí na 1. stupni preferuje interaktivní, nenásilné a věku přiměřené formy (příběhy, hry na role)
- navazuje a udržuje kontakty s externími poskytovateli prevence (Konzultační centra, neziskové organizace specializované na bezpečí dětí) a zajišťuje, aby jejich programy byly kvalitní a ověřené
- zajišťuje měření efektivity programů
- vyžaduje od ŠMP pravidelné zprávy a evaluace preventivních programů a aktivit
- sleduje, zda se daří dosahovat stanovených cílů (např. nárůst důvěry ve sdělování, snížení projevů nevhodného chování)
- zajišťuje sběr zpětné vazby od žáků, rodičů a pedagogů k preventivním aktivitám (např. pomocí anonymních dotazníků)
- prezentuje výsledky preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností
- spoluprací s metodikem prevence v PPP a s krajským školským koordinátorem prevence

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace

Chválenice 31, 332 05 Chválenice

Školní metodik prevence

- koordinátor a odborný garant preventivních aktivit ve škole
- zajištění, aby jeho prevence byla systematická, metodicky správná a efektivní
- je tvůrce a strážce školního preventivního programu
- koordinuje přípravu, realizaci a vyhodnocování ŠPP, přičemž zajišťuje, aby specifická témata prevence (osobní hranice, právo říct "Ne", důvěryhodné osoby) byla věkově přiměřeně začleněna do plánu pro 1. stupeň
- metodicky vede třídní učitele a ostatní pedagogy, jak témata prevence integrovat do běžné výuky či třídnických hodin
- vyhledává a doporučuje kvalitní, ověřené externí programy a besedy zaměřené na prevenci rizikového chování u dětí na 1. stupni
- úzce spolupracuje s ředitelkou školy na zajištění materiálních a finančních podmínek pro realizaci preventivních programů a na stanovení interních postupů
- funguje jako poradní orgán pro učitele a pomáhá jim zvládat náročné situace
- poskytuje třídním učitelům podpůrné materiály, konzultace a návody, jak pracovat s třídními kolektivy, identifikovat varovné signály a řešit méně závažné projevy rizikového chování
- ve spolupráci s učiteli a rodiči provádí orientační šetření u žáků s rizikovým chováním nebo u těch, u kterých se objeví varovné signály, a společně s ředitelkou školy zprostředkovává jim další péči
- propojuje školu s vnějším světem odborné pomoci
- vede písemné záznamy o realizovaných preventivních aktivitách a navržených opatřeních
- na základě výsledků evaluace a zpětné vazby upravuje školní preventivní program pro následující školní rok, aby program reagoval na aktuální potřeby a rizika

Třídní učitel

- spolupracuje na zachycování varovných signálů, podílí se na realizaci Školního preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě
- buduje důvěru, monitoruje atmosféru, vytváří důvěryhodné prostředí, aktivně pozoruje vztahy a chování mezi žáky

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

- formuje vytváření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu s ostatními pravidly a školním řádem, dbá na jejich dodržování (vytváří otevřenou bezpečnou atmosféru a pozitivní sociální klima ve třídě); podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy
- zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků třídy
- získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštěnostech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.

Ostatní pedagogové

- věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod ŠVP školy
- na pedagogických radách vzájemně hodnotí dané období, konzultují případné problémy, navrhuje opatření
- zejména vychovatelka ve školní družině u volných aktivit vypořádává mezilidské vztahy a náhlé nebo neobvyklé změny v chování žáka

Metody a formy práce

Tyto metody aktivně zapojují děti a pomáhají jim osvojit si potřebné dovednosti. Vedení řízených diskuzí v prozkoumání pojmů jako: *soukromí, tajemství, důvěra, příjemné či nepříjemné pocity, nácvik jak říci jasné „NE“*. V rámci výuky budou využívány následující metody a formy práce: aktivní sociální učení dětí navzájem

- individuální přístup k žákům
- projektová výuka, tematické dny
- sdílení informací
- školní kruhy (ranní kruh (zejména školka), hodnotící kruh)
- samostatná práce, práce ve dvojicích, skupinová práce ve třídě
- třídnické hodiny
- individuální rozhovory (učitel – žák, žák – školní metodik prevence)
- dramatická výchova, sociální hry, hraní rolí, obhajoba názoru, trénování způsobu odmítání
- besedy

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace

Chválenice 31, 332 05 Chválenice

- komunitní akce školy

Realizace ŠPP v jednotlivých oblastech

1. ročník

- rodina, rodinný život, příbuzenské vztahy, povinnosti členů domácnosti
- škola, vztahy mezi lidmi, školní pravidla, správné chování
- péče o své tělo, správná hygiena, správná výživa, lidské tělo
- volný čas, zájmy a koníčky, volný čas

2. ročník

- mezilidské vztahy, osobní bezpečí, chování ke spolužákům, pravidla třídy, tolerance k odlišnostem
- členové rodiny a jejich role, příbuzenské vztahy, rodinný život
- zájmy a koníčky, spor a volný čas
- péče o tělo, lidské tělo, zdraví, úrazy a nemoci, zdravá výživa

3. ročník

- jak se zachovat v situacích, které jsou pro nás nebezpečné, nemoci a úrazy, péče o své zdraví
- sociální problémy, kouření, alkohol, agresivita
- třídění odpadů, ochrana přírody

4. a 5. ročník

- naše vlast, sousední státy, jiné národnosti a rasy
- chování ve škole, pravidla slušného chování, prevence šikany
- příroda, význam lesů, životní prostředí
- péče o naše zdraví, osobní hygiena, zdravá výživa
- závislosti, nebezpečí na internetu a sociálních sítích, ochrana proti obtěžování cizí osobou

Na konci vzdělávacího období (I. stupeň ZŠ) děti:

- definují rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládají rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- mají základní sociální dovednosti
- umí se chránit před cizími lidmi

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

- mají základní zdravotní návyky
- efektivně organizují svůj volný čas
- znají rizika internetu, sociálních sítí, apod.
- rozliší léky a návykové látky
- znají negativní účinky alkoholu, tabáku a dalších návykových látek
- mají představu o následcích užívání návykových látek
- umí odmítnout

Vzdělávání týmu prevence

Základ realizačního týmu tvoří ředitelka školy společně se školním metodikem a třídní učitelé společně s vedoucí paní učitelkou ze školky. Hlavní podíl na dalším rozvíjení znalostí a dovedností související s prevencí rizikového chování spočívá v samostudiu všech účastníků. Dále všichni členové realizačního týmu dostávají podmětné nabídky odborného školení od paní ředitelky k možnosti absolvování.

Primární prevence v rámci výuky předmětů

Prevence rizikového chování je součástí ŠVP. Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v hodinách: prvouky, přírodovědy, českého jazyka, tělesné výchovy a vlastivědy. Dále se promítají v zájmovém vzdělávání ve školní družině, kdy paní vychovatelka připravuje plán práce. V mateřské škole se prevence rizikového chování promítá každodenně ve volných i řízených aktivitách vedoucí děti ke zdravému životnímu stylu.

Různé aspekty preventivního působení jsou mezipředmětově koordinovány. Prevenci aktuálně provádíme vždy, když nastane vhodná situace (např. dotazy dětí, schůzka rodičů, problém ve třídě).

Nadstavbové akce školy

- nabídka zájmových kroužků, kdy část aktivity školní družiny je realizována formou zájmových kroužků
- jednorázové akce
- pobyt ve škole v přírodě
- preventivní projektové dny v rámci tříd, spojení všech 5 ročníků

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

Spolupráce s rodiči a vzájemná informovanost

Rodiče jsou informováni na třídních schůzkách, webových stránkách a zápisy do informačních deníků. Též využíváme Outlook. Na třídních schůzkách mají rodiče k dispozici k nahlédnutí vypracovaný ŠPP na daný školní rok. Rodiče na třídních schůzkách vyplňují dotazník o spokojenosti dítěte a celkové pohodě v naší škole. Když se objeví jakýkoliv problém ohledně rizikového chování, neprodleně kontaktujeme telefonicky rodiče. Pro zjištění efektivity preventivních aktivit je důležitá zpětná vazba od rodičů a jejich dětí.

Evaluace školního preventivního programu

Proces systematického hodnocení účinnosti kvality a relevance programu. Zjištění, jaký dopad měly uskutečněné aktivity na žáky a klima školy. Při hodnocení využíváme počet zapojených žáků společně s počtem realizovaných akcí. Hodnotíme, přenos preventivních témat do výuky, jednotlivé akce a besedy formou zpětné vazby v podobě vyjádření názoru anonymně v krátkém dotazníku pro žáky. Také využíváme reakci dětí v rámci diskuzních kruhů, které jsou důležitým ukazatelem hodnocení realizujících akcí. Vyhodnocujeme chování žáků během celého školního roku, v průběhu vyučovacích hodin a ve školní družině. Zvyšujeme pozornost na mimoškolních akcích, jako jsou výlety, návštěvy divadla či pobyt školy v přírodě. Hodnocení provádíme průběžně během školního roku. Na konci školního roku dochází k závěrečnému hodnocení, kdy školní metodik prevence provede analýzu, kde hodnotí, jestli byly splněny stanovené cíle. Tuto zprávu zavádí paní ředitelka do výroční zprávy školy. Vzniklá analýza slouží školnímu metodikovi prevence jakožto předloha pro tvorbu školního metodického programu na následující školní rok.

Důležité kontakty

Pedagogicko-psychologická poradna Plzeňského kraje

Adresa: Pracoviště Plzeň-město, Částkova 78, 326 00 Plzeň

Vedoucí pracoviště: PhDr. Irena Příkazská

Tel.: +420 734 253 337

E-mail: irena.prikazska@pepor-plzen.cz

Koordinátor prevence

Bc. Hana Dadučová

Adresa : Škroupova 1760/18, 301 00 Plzeň

E-mail: hana.daducova@plzensky-kraj.cz

**Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace
Chválenice 31, 332 05 Chválenice**

Telefon: +420 377 195 321

Krajský školní koordinátor prevence Plzeňského kraje

Mgr. Eliška Kirchnerová

Adresa: Částkova 78, 326 00 Plzeň

E- mail: eliska.kirchnerova@pepor-plzen.cz

Telefon:+420 733 745 841

Linka bezpečí

Telefon: 116 111

Web: <https://www.linkabezpeci.cz/>

OSPOD

Sociální právní ochrana dětí

Vedoucí Oddělení SPOD

Bc. Mrázová Jana

Adresa: Městský obvod Plzeň 1 / Úřad městského obvodu Plzeň 1, alej Svobody 60

E – mail: mrazovaj@plzen.eu

Telefon: +420 378 036 084

Policie- stálá dozorčí služba: Policejní služebna Slovany, tel. č.: **725 381 375**

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

Příloha 1.

Krizový plán prevence šikany

Klíčové téma v rámci školního klimatu. Jestliže se v našem kolektivu objeví šikana, musíme neprodleně jednat. Nejdříve si stanovíme, v jaké fázi se nachází vzniklá šikana. V našem malém kolektivu a přátelském prostředí lpíme na včasné odhalení jakéhokoliv kázeňského problému.

Mírná šikana, tedy počáteční jevy řešíme:

- Ihned na místě domluvou.
- Bezodkladně vedeme diskrétní rozhovor s dětmi, případně s dalšími svědky.
- Vedeme stručnou písemnou dokumentaci zjištění a žák, který je agresor má možnost se ze svých činů, pocitů „vypsat“, svěřit písemnou formou do zavedeného sešitu s názvem MŮJ ZÁPIS. Poté má možnost mít sezení s třídním učitelem, či školním metodikem prevence a pracovat společně na zlepšení chování.
- Stále žáky odkazujeme na jimi vytvořenou schránku důvěry a podporujeme je v možnosti se svěřit se svými pocity, či s jakýmkoliv problémem.

Jestliže by i přes zajištění a domluvy přece jen došlo k pokročilé šikaně, bylo by řešení z naší následné:

Zajistit bezpečí šikanovaného dítěte:

- Změna zasedacího pořádku, zvýšený dohled, dočasné oddělení agresora.
- Dále je důležité zaměřit se na citlivý rozhovor s obětí (bez rodičů agresora), aby cítil naši podporu a věřil nám.
- Rodičům oběti nabídnout pomoc v podobě PPP či psychologa.
- Rozhovor s agresorem či agresory
- Individuální a nekonfliktní rozhovor.
- Zmapování motivace a okolností.
- Poučení a okamžitá nápravná opatření – školní kázeňské prostředky (napomenutí, třídní napomenutí, snížená známka z chování podle závažnosti).
- O všem jsou informováni rodiče.

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

V nejhorším případě, tedy vzniku vážné šikany v podobě fyzických útoků, agrese či skupinové šikany by naše škola postupovala následovně:

- Při podezření na trestný čin nebo přestupek škola okamžitě informuje OSPOD a Policii ČR.
- Je-li nutné, ředitel vyloučí žáka z akce školy nebo přijme další kázeňská opatření v souladu se školním řádem.

Analýzu případu a plán nápravy zajišťuje školní metodik prevence, který úzce spolupracuje s třídním učitelem a ředitelem školy. Školní metodik prevence vede plán v podobě:

- Vyhodnocení závažnosti šikany.
- Sestavení časového a obsahového plánu opatření, který obsahuje pravidelné rozhovory s obětí.
- Práce s třídou v komunikativním kruhu.
- Individuální práce s agresorem.
- Pravidelné rozhovory s obětí.
- Zapojení odborníků (PPP, OSPOD).

Komunikace s rodiči je klíčová ve spolupráci v řešení vzniklého závažného problému. Rodiče jsou informováni včas, věcně a citlivě. Informace o druhých dětech, se sdělují pouze v rozsahu, který dovoluje GDPR. Škola nabízí pomoc při zprostředkování externí podpory (PPP, psycholog). Rodiče jsou pravidelně informováni, o průběhu nápravných opatření.

Též je klíčové práce se třídou, ve které nastal problém se šikanou. Vedou se pravidelné třídní hodiny zaměřené na obnovu bezpečných vztahů. Volí se kooperativní aktivity pro posílení kolektivu. Dochází k průběžnému sledování klimatu po dobu minimálně tří měsíců.

Škola vede:

- Záznam o incidentu (datum, popis situace, zapojené osoby, první zjištění).
- Záznamy z rozhovorů (stručné, věcné).
- Plán nápravných opatření.

Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace Chválenice 31, 332 05 Chválenice

- Záznam o spolupráci s rodiči a institucemi.
- Záznam o vyhodnocení případu (uzavření, efekt opatření).

Dokumenty jsou uchovávány dle platné legislativy.

Příloha 2.

Prevence předčasného odchodu žáků ze vzdělávání

Na prvním stupni pojaté spíše ve smyslu selhávání. Naše škola pracuje s dítětem, které v rámci výukového procesu selhává a jaké nástroje používáme v okamžiku, kdy zjistíme, že se mu nedaří.

- Jestliže pedagog monitoruje zvýšenou neúspěšnost, kontaktuje rodiče.
- Navrhuje rodičům možnosti konzultace a řešení žákova neúspěchu.
- Může žákovi doporučit doučování a zaměřit se na vyhledávání kontaktu, například neziskové organizace.
- Též zvážíme a konzultujeme s rodiči, jaká je pro žáka nejvhodnější forma doučování.
- Zjišťujeme, jestliže žákova školní selhávání není vázáno na nějakou tíživou rodinnou situaci. V tomto případě je nutné řešit ve spolupráci s OSPOD.
- Monitorujeme, zda má žák individualizovaný prostor, aby měl možnost si povídat o pocitech a emocích.

Jestliže se bohužel stane, že i přes veškeré snahy žák ve výukovém procesu zcela selže a bude pro něj přínosem opakovat ročník, zaměřujeme se především na adaptaci, aby v novém kolektivu se cítil komfortně a podařilo se mu zvládnout své selhání, které se týkalo výuky. Zde hraje velkou roli přijetí nové skupiny žáka, který opakuje ročník, proto se snažíme kolektiv tmelit v podobě projektového vyučování, skupinových her na podporu semknutí kolektivu a celkově umět žáka pochválit a vyzdvihnout za jeho kvality před spolužáky.